

Робочий аркуш

Тема: Оцінка обмежень у вивченні археологічної та культурної спадщини

Мета: Навчитися критично оцінювати повноту археологічних джерел та розуміти, чому ми знаємо про минуле лише частково.

1. Що таке археологічні обмеження (лакуни)?

Археологічні обмеження — це неможливість відтворити повну картину минулого через природне руйнування артефактів, вибірковість знахідок або діяльність людини.

2. Виклики при вивченні спадщини

Виклик	Приклад рішення / Пояснення
Зникнення органіки	Вивчення відбитків на кераміці, аналіз пилку рослин.
Порушення шарів	Використання стратиграфії (вивчення наслось ґрунту).
"Чорна" археологія	Співпраця з музеями, фіксація контексту знахідки.
Суб'єктивність	Порівняння знахідок з писемними джерелами.

3. Практичне завдання: «Детектив на розкопках»

Прочитайте ситуацію:

Археологи знайшли давнє поховання воїна. У могилі збереглися: залізний меч, золота пряжка та глиняний глечик. Проте немає жодних залишків одягу, дерев'яного щита чи шкіряного взуття.

Дайте відповіді:

1. **Яка проблема виникла?** (Чому ми бачимо лише частину спорядження воїна?)
  - *Відповідь:* _____
2. **Який висновок може бути помилковим?** (Чи можна стверджувати, що воїн був босим і без щита?)
  - *Відповідь:* _____

4. Позначте правильні твердження (Інтерактивні чек-бокси)

- Більшість предметів з дерева та тканини згнивають у землі за 50–100 років.
- Археологія дає нам 100% інформації про щоденне життя людей.
- Хімічний склад ґрунту впливає на те, які речі збережуться.
- Вивчення культурної спадщини допомагає зрозуміти ідентичність народу.

5. Творче завдання

Напишіть **3 поради** для «археолога майбутнього», як не помилитися під час оцінки знахідок:

1. _____
2. _____
3. _____

6. Рефлексія

- Сьогодні я дізнався (лася), що _____
- Найцікавішим для мене було _____